

สารบัญ

ตอนที่ ๑ สิทธิและเสรีภาพของคนไทย (๑)

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คือ ค่าของความเป็นคนใช่หรือไม่?

..... ๑๗

สิทธิและเสรีภาพของคนไทย หมายความว่าอย่างไร?

..... ๒๐

องค์กรของรัฐมาเกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพของบุคคล
อย่างไร?

๒๑

รัฐธรรมนูญรับรองสิทธิและเสรีภาพไว้อย่างไร?

..... ๒๒

บุคคลจะอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และใช้สิทธิและ
เสรีภาพของตนได้แค่ไหน?

๒๔

จะทำอย่างไรเมื่อถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพ หรือเมื่อ
ถูกฟ้องร้องว่าละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น?

..... ๒๕

การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลจะกระทำได้หรือไม่?

..... ๒๖

การห้ามเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม คือ อะไร อย่างไร
จึงจะเรียกว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม?

..... ๒๗

สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย หมายความว่า
อย่างไร?

๓๐

เมื่อไร ถึงจะต้องรับโทษอาญา?

๓๑

ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญายังเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่า
ศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด หมายความว่าอย่างไร?

..... ๓๒

สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว หมายความว่าอย่างไร สิทธิ
ที่จะไม่เป็นทาส มีได้หรือไม่?

๓๓

การเข้าไปในเคหสถานบ้านเรือนของคนอื่นโดยปราศจาก
ความยินยอม หรือการเข้าตรวจค้นบ้านหรือที่อยู่อาศัย
ของคนอื่น โดยไม่มีหมายศาล กระทำได้หรือไม่?

..... ๓๕

คนไทยทุกคนมีสิทธิที่จะเดินทางไปไหนมาไหน หรือเลือก
ที่จะอยู่ที่ไหนก็ได้โดยเสรีหรือไม่?

๓๖

การห้ามเนรเทศคนไทยออกนอกราชอาณาจักร และห้าม
สกัดกั้นมิให้คนไทยเข้ามาในประเทศ หมายความว่า
อย่างไร?

๓๗

เสรีภาพในการสื่อสารถึงกัน หมายความว่าอย่างไร?

..... ๓๘

คำว่า “เสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา” หมายความว่าอย่างไร? ๓๙

เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น คือ จะพูดอะไรก็ได้ตามใจชอบ ใช่หรือไม่? ๔๒

คลื่นความถี่คืออะไร ใครเป็นเจ้าของคลื่นความถี่ ใครเป็นผู้จัดสรรคลื่นความถี่ และคลื่นความถี่ใช้เพื่อประโยชน์ของใคร? ๔๔

พนักงานหรือลูกจ้างของเอกชน รวมทั้งข้าราชการที่ประกอบกิจการด้านสื่อสารมวลชนมีเสรีภาพเช่นเดียวกับประชาชนทั่วไปใช่หรือไม่? ๔๖

เสรีภาพในทางวิชาการ หมายความว่าอย่างไร? ๔๘

ตอนที่ ๒ สิทธิและเสรีภาพของคนไทย (๒)

สิทธิในกอรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี คือ การศึกษาฟรีใช่หรือไม่? ๕๑

ทำไมจึงต้องให้ประชาชนมีเสรีภาพในการชุมนุม?

..... ๕๒

เสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคมหรือกลุ่มอาชีพมีแค่ไหน? ๕๓

“สิทธิชุมชน” หมายความว่าอย่างไร? และมีสิทธิประการใดบ้าง? ๕๕

รัฐธรรมนูญกำหนดให้การจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นเสรีภาพของบุคคล แต่ทำไม “รัฐ” จึงสั่งยุบพรรคการเมืองได้ นับเป็นเรื่องประหลาด ใช่หรือไม่? ๕๖

สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินได้รับความคุ้มครองแค่ไหน ทำไมจึงต้องมีการ “ยึดทรัพย์” หรือ “เวนคืน” ด้วย? ๕๗

การเวนคืนที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ของราษฎรจะกระทำได้ในกรณีใดบ้าง เมื่อถูกเวนคืนไปแล้วจะเอาคืนได้หรือไม่? ๖๒

บุคคลจะประกอบกิจการใดหรือประกอบอาชีพใดก็ได้โดยเสรี ใช่หรือไม่? ๖๔

การเกณฑ์แรงงานของราษฎรจะกระทำได้ในกรณีใดบ้าง? ๖๕

ใครบ้างที่มีสิทธิได้รับการรักษาฟรี ที่ว่าทุกคนมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน นั้นหมายความว่าอย่างไร? ๖๗

พ่อ แม่ ผู้ปกครองจะใช้ความรุนแรงกับลูกหลานของตนเองได้หรือไม่ และรัฐจะต้องทำอย่างไรกับเด็กจรจัด? ๖๘

อายุเท่าไรถึงจะเรียกว่า “คนชรา” ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ คนชราที่มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐทุกคน ใช่หรือไม่? ๖๙

คนพิการหรือผู้ทุพพลภาพมีสิทธิที่จะดำรงชีวิตอย่างปกติสุข เช่นเดียวกับบุคคลปกติทั่วไปหรือไม่ โดยวิธีใด สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ หมายความว่าอย่างไร? ๗๐

การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาและได้ประโยชน์จากป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ หมายความว่าอย่างไร รัฐสุเท่านั้นที่มีสิทธิใช้ประโยชน์จากป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ ใช่หรือไม่ คุณภาพสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญอย่างไรต่อคุณภาพชีวิตของคน? ๗๑

สิทธิของผู้บริโภคคืออะไร ได้รับความคุ้มครองอย่างไร องค์กรอิสระเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค มีองค์ประกอบและหน้าที่อย่างไรบ้าง? ๗๓

ข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะ คืออะไร ข้อมูลข่าวสารสาธารณะชนิดใดที่จะต้องเปิดเผยต่อสาธารณชน ข้อมูลข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการต้องเปิดเผยเสมอ ใช่หรือไม่? ๗๕

การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ต้องทำอย่างไรก่อน และการทำประชาพิจารณ์จำเป็นหรือไม่? ๗๖

การปฏิบัติราชการทางปกครอง หมายความว่าอย่างไร หากการปฏิบัติราชการทางปกครองมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลใด บุคคลนั้น จะมีสิทธิทำอะไรได้บ้าง? ๗๗

สำหรับเพื่อการศึกษาอ้างอิง

สิทธิในการยื่นเรื่องราวร้องทุกข์ของราษฎรมีได้แค่ไหน
หน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่รับเรื่องราวร้องทุกข์
จะต้องตอบสนองอย่างไร? ๗๙

ราษฎรซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาจะฟ้องหน่วยราชการได้
หรือไม่ และจะฟ้องได้ในกรณีใด? ๘๐

บุคคลหรือพรรคการเมืองจะใช้สิทธิและเสรีภาพ ล้มล้าง
รัฐบาลได้หรือไม่? พรรคการเมืองกระทำความผิดสภาน
ใดจึงจะถูกสั่งยุบพรรค? ๘๑

ทหาร ตำรวจ และข้าราชการ ซึ่งเป็น “เจ้าหน้าที่ของรัฐ”
จะมีสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป ประเภท
“ราษฎรเต็มขั้น” หรือไม่? ๘๒

ประชาชนมีสิทธิต่อต้านการปฏิวัติรัฐประหาร หรือไม่ และ
จะทำได้ด้วยวิธีใด? ๘๔

ตอนที่ ๓ หน้าที่ของคนไทย

หน้าที่หลักประการแรกของคนไทยคืออะไร? ๘๗

เพราะเหตุใดคนไทยทุกคนจึงต้องปฏิบัติตามกฎหมาย?
..... ๘๗

โดยปกติการไปใช้สิทธิเลือกตั้งถือเป็นสิทธิที่ใครจะไปก็ได้
ไม่ไปก็ได้ เพราะเหตุใดรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงบังคับให้ทุก
คนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ถ้าไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะเกิด
อะไรขึ้น? ๘๘

หน้าที่อื่นๆ ของคนไทยนอกเหนือจากหน้าที่ที่กล่าวแล้ว
ข้างต้น มีอะไรบ้าง? ๙๐

บุคคลผู้เป็นข้าราชการและพนักงานของรัฐมีหน้าที่อะไร
บ้าง ถ้าไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดจะเกิดอะไรขึ้น?
..... ๙๑

ตอนที่ ๔ หน้าที่ของ “รัฐ”

กำลังทหารมีไว้เพื่ออะไร ใช้เพื่อการรบอย่างเดียวเท่านั้น
หรือ? ๙๖

รัฐต้องทำอะไรบ้างที่เกี่ยวกับศาสนาและหลักธรรมของ
ศาสนา? ๙๗

ทางด้านความสัมพันธ์กับนานาประเทศ รัฐต้องวางตัว
อย่างไร? ๙๘

รัฐจะต้องทำอะไรบ้างเพื่อให้ทุกคนปฏิบัติตามกฎหมาย
และได้รับความยุติธรรมโดยเสมอภาคเท่าเทียมกัน รัฐจะ
ช่วยให้องค์กรอิสระบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพได้
โดยวิธีใด? ๙๙

รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในเรื่องใดบ้าง? ๑๐๐

แผนพัฒนาการเมืองจำเป็นต้องมีหรือไม่

ใครเป็นผู้จัดทำ? ๑๐๑

เป้าหมายของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นคืออะไร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ระดับจังหวัดจะเกิด
ขึ้นได้หรือไม่ และจะเป็นอิสระได้เพียงใด? ๑๐๒

ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์
จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้แค่ไหนและใน
ลักษณะใด? ๑๐๔

เด็ก เยาวชน ชุมชน คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพล
ภาพ และผู้ด้อยโอกาส คนเหล่านี้ รัฐต้องดูแลอย่างไร?
..... ๑๐๔

รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมอย่างไร เพราะเหตุใดจึงต้องมี
กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งการพัฒนา
วิชาชีพครู? ๑๐๕

รัฐต้องจัดการสาธารณสุขของชาติอย่างไร? ๑๐๗
การกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม หมายความว่าอย่างไร
และเป็นหน้าที่ของใครที่จะทำการกระจายรายได้ให้แก่
ประชาชน? ๑๐๗

รัฐต้องช่วยเหลือเกษตรกร อย่างไรบ้าง? ๑๐๙
ระบบสหกรณ์มีความสำคัญอย่างไรต่อระบบเศรษฐกิจ
ของประเทศ รัฐต้องทำอะไรบ้าง ในอันที่จะช่วยให้
ระบบสหกรณ์ในประเทศมีความมั่นคง? ๑๑๑

รัฐมีหน้าที่และพันธะที่จะดูแลผู้ใช้แรงงานอย่างไรบ้าง
โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานเด็กและแรงงานหญิง? ๑๑๒

ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาดมีไว้เพื่ออะไร จำเป็นหรือไม่ที่ต้องปล่อยให้เอกชนประกอบธุรกิจในทุกๆ ด้าน? ๑๑๔

บทบัญญัติในหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญ ที่วางด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐหรือ “หน้าที่ของรัฐ” มีไว้เพื่ออะไร? ๑๑๖

สภาพที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คืออะไร? มีหน้าที่อะไร? ๑๑๗

ตอนที่ ๕ สิทธิของบุคคลในคดีอาญา

การนั่งพิจารณาคดีของศาลต้องมีผู้พิพากษาครบองค์คณะหรือไม่ ผู้พิพากษาซึ่งมิได้นั่งพิจารณาคดีใดจะทำคำพิพากษาคดีนั้นได้หรือไม่ เพราะเหตุใด? ๑๑๙

การจับและคุมขังบุคคลโดยไม่มีหมายศาลทำได้หรือไม่ เมื่อถูกจับในคดีอาญาจะต้องทำอย่างไร? ๑๒๐

ทิวไรฐาน คืออะไร การค้นในทิวไรฐานจะกระทำได้หรือไม่? ๑๒๔

การขอประกันตัว ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา มีหลักเกณฑ์อย่างไร? จำเป็นต้องอนุญาตให้ประกันตัวทุกครั้งหรือไม่? ถ้าไม่ให้ประกัน จะมีสิทธิอุทธรณ์หรือไม่?

..... ๑๒๕

ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาที่ถูกควบคุม คุมขัง หรือ
จำคุก มีสิทธิอะไรบ้าง? ๑๒๗

หากการคุมขังตัวบุคคลในคดีอาญาเป็นการมิชอบด้วย
กฎหมาย จะแก้ไขให้ถูกต้องได้อย่างไร? ๑๒๗

การสอบสวนหรือการพิจารณาคดีกับผู้ต้องหาหรือจำเลย
ในคดีอาญา พนักงานสอบสวนหรือศาลจะต้องดำเนินการ
อย่างไร? ๑๒๘

ในชั้นสอบสวน ผู้ต้องหาในคดีอาญามีสิทธิอะไรบ้าง?
..... ๑๒๘

เมื่อพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องคดีอาญาต่อศาลแล้ว
ผู้เสียหายหรือจำเลย มีสิทธิอะไรบ้าง? ๑๒๙

ในคดีอาญาที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องแล้ว
คดีเป็นอันยุติไ้หรือไม่? ๑๒๙

ถ้าผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญามีฐานะยากจน หรือ
ไม่มีเงินจ้างทนายความ รัฐต้องให้ความช่วยเหลือโดย
วิธีใด? ๑๒๙

การให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง หมายความว่า
อย่างไร บุคคลจะถูกบังคับให้ ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อ
ตนเองได้หรือไม่? ๑๓๐

ใครจะกล้าเป็นพยานในคดีอาญา ในเมื่อต้องตกอยู่ใน
อันตราย แล้วยังเสียเวลาทำมาหากินอีกด้วย? ๑๓๑

ผู้เสียหายในคดีอาญามีสิทธิได้รับอะไรเป็นการชดเชยต่อ
ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับตนบ้าง? ๑๓๑

ผู้เสียหายในคดีอาญาที่ถึงแก่ชีวิตหรือแก่ร่างกายหรือ
จิตใจ มีสิทธิได้รับการบรรเทาความเสียหาย หรือได้รับ
ความช่วยเหลืออะไรบ้าง? ๑๓๒

จำเลยในคดีอาญาที่ถูกขังฟรีเนื่องจากศาลพิพากษาว่า
ไม่มีความผิด มีสิทธิได้รับอะไรเป็นการชดเชยความ
เสียหายบ้าง? ๑๓๓

การรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ คืออะไร หลังจากรื้อฟื้น
คดีขึ้นพิจารณาใหม่แล้ว ศาลพิพากษาว่าจำเลยที่ได้รับ
โทษทางอาญาไปแล้ว ไม่มีความผิด ผู้นั้นมีสิทธิได้รับ
อะไรเป็นการชดเชยบ้าง? ๑๓๕

สำหรับเพื่อการค้นคว้าอ้างอิงเท่านั้น
For educational use only